Kıyı

Kültür Sanat Dergisi

Eylül-Ekim 2010 Sayı: 216 7 TL

Kıyı 49. Yılında

ISSN: 1300-5367

elif sorgun / açıklamalı
fahrettin demir / aykırı bir okurun notları
hüseyin atabaş / şiir ve miri malı çalmak
hidayet karakuş / kıyıya vuran şiirler
attila aşut / yazıevi günlüğü
necdet adabağ / gözgüdeki çizgi
hasan akarsu / yunanistan dört gün
dr. mustafa duman / hamsinâme'yi hamsikuşuna çevirmek
efnan dervişoğlu / kitaplar arası kısa yolculuk
hasan kantarcı / acısu
ali mustafa / ruhi türkyılmaz'la söyleşi

atardamar

şiiri yaşamdan damıtan şair:
sennur sezer

ahmet özer

Bu Sayıda:

Cemal Gürlek- Değiniler.....1
Elif Sorgun- Açıklamalı (Şiir).....2
Fahrettin Demir- Aykırı Bir Okurun Notları.....3
Hüseyin Atabaş- Şiir ve Miri Malı Çalmak.....4
Ömer Akşahan- Şiirler.....6
Hidayet Karakuş- Kıyıya Vuran Şiirler.....7
Attila Aşut- Yazıevi Günlüğü.....8
Necdet Adabağ- Gözgüdeki Çizgi (Öykü).....14
Hikmet Aksoy- Karikatür.....16
Engin Berk- Şiir Nedir ki!.....17
Hasan Akarsu- Yunanistan Dört Gün.....20
Özer Turan- Senden Kalan Söz Yangını (Şiir).....23
Zekeriya Ekinci- Sinema ve Şiir.....24
Can Ceylan- Evvel Zaman İçinde (Şiir).....25
Maung Thura (Zargana)-
İngilizceden Çeviren: Sevil Yazıcıoğlu.....26
Ahmet Özer- Atardamar-
Çağına Tanık Şair: Sennur Sezer
Ahmet Yıldız- Ayten Mutlu- Arife Kalender.....27
Mustafa Reşat Sümerkan- Fotoğraf.....39
Dr. Mustafa Duman- "Hamsinâme"yi
Hamsikuşuna Çevirmek.....40
Efnan Dervişoğlu- Kitaplar Arası Kısa Yolculuk....43
Şerife Hançer- Getirdim (Şiir).....45
Vedat Yazıcı- Prof. Dr. Aysıt Tansel'le Söyleşi.....46
Ömer Faruk Ciravoğlu-
"Yavuz Sultan Selim Ağlıyor".....50
Hasan Kantarcı- Acısu.....52
Mehmet Akif Ertaş- Karmate.....55
Hatice Oya Kuzgun- Büyük Arzu (Öykü).....56
Ali Mustafa- Şair Ruhi Türkyılmaz'la Söyleşi.....57
Mustafa Sedat Kılıç- Taş Baskı Sergisi (Şiir).....61
İsmet Yalçın- Her Sayı Kıyı'da Bir Şair.....62
Sanat-Edebiyat Dünyasından.....64
Kadir İncesu- Ön kapak Sennur Sezer fotoğrafı
Bedri Rahmi Eyuboğlu- Ön Kapak Resmi
Muammer Kotbaş- Arka Kapak Karikatürü

Kıyı'dan

- Metin Güven de ayrıldı aramızdan.
  Bursa'da elinde kandili, bir diyojendi o.
  Şiirin ardında bir uzun koşucuydu.
  Dağlarca gibi, yaşama şiirin penceresinden baktı hep.
  Gerek Bursa'da gerekse yurdun değişik yörelerinde yayımlanan pek çok yayın organında göründü.
  "Onaltıkırkbeş" ülkemiz yazınına açtığı bir pencereydi. O, derginin; dergi, onun kaldıracı oldu.
  Yazmakla mutluluğu yakalayanlardandı.
  Dizeleri ve kedileriydi onu yaşama bağlayan.
  Yitirdiği dostları oldu, onlarla içsel yolculuklar yaptı.
  Yaşamın getirdiği onca kirliliğe, yıllar önce biriktirdiği güzelliklerle karşı durdu.
  Sevenleri çoktu. Ardından söylenen sözler bu derinliği gösteriyor.
  Yazın tarihimizin öte yakasındaki şairler kervanına katıldı.
  Aniden gidişi, çoğu dostunu şaşkına çevirdi.
  Ne yapmalı?
  Onu anlatacak yazıları içeren bir armağan kitap çıkarmak için bir yayıncı bekliyoruz!
  Ali Özçelebi, Ahmet Necdet, Melih Elal ve Metin Güven.
  Cahit Sıtkı doğru söylemişti: "Gittikçe artıyor yalnızlığımız"
- *"Karadutum çatalkaram çingenem*
  Nar tanem nur tanem bir tanem"
  "Karadut" şairi Bedri Rahmi 99 yaşında.
  Karadeniz toprağının dünyaya armağanı olan Bedri Rahmi, 21 Eylül 1975'te aramızdan ayrılmıştı.
  Gelecek yıl 100. yaşını kutlayacağız.
  Dağlarca "Uluslar büyük oğullarıyla soluk alırlar" demişti. Bedri Rahmi kültür-sanat dünyamızın büyük oğullarından biriydi. Bize dünyaya bakmayı öğretenlerdendi.
- Bu sayımızda bir yarışmayla karşınızdayız. 2011'de 50. yılımızı bir yarışmayla taçlandırmak istedik. Şair Ruhi Türkyılmaz'ın emeği, adına konulan ödülle ilgili bilgiler iç sayfalarda.
- Kasım-Aralık sayımızda buluşmak dileğiyle, tüm okurlarımıza esenlikler...

Kıyı
KÜLTÜR SANAT DERGİSİ
Yıl: 49 **Sayı:** 216 Eylül-Ekim 2010
İki ayda bir yayımlanır / Yerel süreli yayın

Kurucusu: Ahmet Selim Teymur

Kıyı ile bütünleşen değerlerimiz:
Gündoğdu Sanımer - M. Naci Özkan - Rasim Şimşek

Sahibi ve Yazı İşleri Yönetmeni : Fethi Yılmaz
Sanat Yönetmeni : Ahmet Özer
Yayın Yönetmeni : Ali Mustafa
Görsel Yönetmen : Mustafa Reşat Sümerkan
Abone ve İletişim : Hasan Kantarcı
Grafik - Tasarım : Leyla Çelik

Yönetim Yeri / Baskı ve Cilt : Sonhaber Matbaacılık
Uzun Sokak No:78/A-TRABZON
Tel: (0.462) 321 14 13
Faks: (0.462) 326 38 14
Yazışma Adresi : P.K. 183 TRABZON
e-posta : kiyidergisi@gmail.com
Abone Koşulları : Yıllık (6 sayı) 40 TL
Yurt Dışı: 50 Euro
Kurumlar, Kamu Kuruluşları ve Tüzel Kişiler: 90 TL
Banka H. No. : T. İş Bankası Trabzon Şb.7500-1986344
Posta Çeki : Fethi Yılmaz adına 5262051
Temsilcilikler Ankara : Mehmet Hançer Tel: (0533) 447 36 83
İstanbul : Aysel Durgun Tel: (0216) 496 22 50
İzmir : Raif Özben Tel: (0232) 420 44 88
Almanya : Ruhi Türkyılmaz Tel: (0049) 214 691 87
IBAN TR46 0006 4000 0017 5001 9863 44

Kitaplar Arası Kısa Yolculuk

Efnan Dervişoğlu

Bundan beş yıl kadar önceydi. Biraz sabır biraz da inatla tamamlamaya koyulduğum 1000 parçalık bir "puzzle"ın en karmaşık yerinde, yaz sıcağına ve yapılacak daha keyifli işlerin var oluşuna aldırmadan debeleniyordum. Bir parçanın eksik olduğunu fark etmem uzun sürmemişti.

1891'de ışıklandırılan ve 37 metrelik kulesiyle Fransız kıyılarının gözdesi olan Ar Men Deniz Feneri, Guillaume Plisson tarafından çekilen fotoğrafında, dev bir dalganın kucağında gökyüzüne yükseliyor; dünyaya kafa tutuyordu sanki ne var ki "puzzle"ın bir parçası eksikti. Böylesi durumlar için kutuya konulan bir form vardı; eksik parçanın koordinatını belirleyip talepte bulunabiliyordunuz. *"Gönderirler miydi, göndermeye kalksalar ne kadar sürerdi?"* Çarem yoktu; formu doldurup üretici İspanyol firmasına postaladım. "Puzzle"ın eksik parçası çok geçmeden elime ulaştı, teşekkür mektubunun içine konulduğu küçücük bir zarfın içinde.

Alain de Botton böyledir işte. Bir şeyler hatırlatır; yolculuk hevesinizi artırır; bir yerlere varmanızı, kendinizi yoklamanızı -bunaltmadan üstelik- sağlar. Öyle, dağlarda, limanlarda, kalabalık caddelerde dolaşmak istersiniz; *"Ben, işte bu dünyanın bir parçasıyım!"* diyesiniz gelir de okumaya devam edersiniz. Okumayı sürdürdüm ben de. *"Çalışmanın Mutluluğu ve Sıkıntısı"*nın 17. sayfasına geldiğimde, içim tuhaf; yukarıda anlattıklarımı hatırladım. Şöyle diyordu yazar:

"(...) Satın aldığınız malların geldiği yerler ve yaptığı yolculuklar umursamadığımız şeyler olarak kalır ama, kartonun dibindeki hafif bir nemlilik ya da bir bilgisayar kablosuna basılmış, anlaşılmaz bir kod -en azından, hayal gücü daha kuvvetli kişilere- malın bizzat kendisinden daha soylu ve daha gizemli, merak edip araştırmaya daha değer bir üretim ve taşıma sürecini çağrıştırabilir." (Botton, 2008:17)

"Bakın, benim ne yaman bir hayal gücüm var" demeye getirmiyorum; ama "puzzle" parçasının içine konulduğu zarfı ve teşekkür mektubunu sakladığımı söylemek isterim. Bunu, "sattığı malın arkasında duran firma"ya duyulan saygıdan çok "puzzle" parçasının yolculuğuyla ilgili tuhaf hislerimi koruma çabasına bağlayabilirim. Ar Men'in kayıp parçasının; elime geçene kadar kaç kişiyi meşgul ettiğini düşünmek, önemsiz görünen ayrıntıları güzel ve değerli kılabilecek insanlara duyduğum saygıyı pekiştiriyor ve dünyanın hâlâ yaşanası bir yer olduğuna dair inancımı güçlendiriyor.

Çalışırken, üretirken; aslında hiç tanımadığımız, yüzünü bile görmediğimiz, büyük olasılıkla da görmeyeceğimiz insanlar için de uğraşabiliyoruz. Alain de Botton, kitabının daha ilk sayfasında; çoğu zaman yalnızca "aylık gelir" gözüyle baktığımız işlerin, başkalarının yaşamını kolaylaştırmak bir yana insanları mutlu etme çabasına dönüşebileceğini örnekliyor.

" (...) St. Mary Hastanesi'nin doğum koğuşunda durun. Varolması için üç buçuk aya ihtiyacı olan, her tarafı borularla sarılı, İsviçre'nin Obwalden Kantonu'nda üretilmiş plastik bir kutuda uyuyan Aashritha'yı seyredin." (Botton, 2008:13) Bu açıdan bakınca; Londra'nın erkenci bebeğine yaşama şansı sağlayan kuvöz, İsviçre'den ithal edilen bir "mal" olmanın dışına çıkıyor ve okuduklarımız da çalışıp üretmenin, ithalat-ihracat faaliyetlerimizin belirleyicisi olmanın ötesinde anlamlar taşıdığını gösteriyor; çalışmanın, ortaya bir şey koymanın ve bunu da insanlığın beğenisine, zevkine, yararına sunmanın verdiği mutluluk da cabası; kendimizden kurtulmanın bir yolu olarak da değerlendirilebilir elbette. Alain de Botton, sözlerini; Çehov'un o malum *"Bizi çalışmak kurtarır"* deyişini hatırlatan bir paragrafla bitiriyor:

Alain de Botton

"İşimiz hiç olmazsa bizim aklımızı başka yere çeker, bize mükemmellik umutlarımızı yerleştireceğimiz harika bir sabun köpüğü sağlar, ölçüsüz endişelerimizi nispeten daha küçük çaplı ve başarılabilir birkaç amaca yoğunlaştırır, bize bir üstünlük duygusu verir, saygıdeğer bir şekilde yorar bizi, masaya yemek koyar. Bizi daha büyük dertlerden uzak tutar." (Botton, 2008:327)

Alain de Botton, *"Çalışmanın Mutluluğu ve Sıkıntısı"*nda işlerimizden söz ediyor; bunların, çocukluğumuzda ağzımızdan tükürükler sıçratarak kurduğumuz "büyüyünce itfaiyeci olacağım" cinsinden cümlelerde adı geçen mesleklerden olduğunu söylemek güç. Kariyer danışmanları, muhasebeciler, aktarım mühendisleri, roket bilimciler, yazarın insana ve çevreye dair ayrıntıları seçmedeki ustalığıyla anlatılıyor; buna fotoğraflar da eklenince kitap belgesel bir niteliğe bürünüyor. Alain de Botton, röportajın olanaklarından yararlanıyor. Liman tesisleri, bisküvi fabrikaları, lojistik merkezleri gibi çeşitli çalışma mekânlarında işin ehli/uzmanı kişilerin çalışma koşulları, kariyerleri anlatılırken söz konusu iş alanının inceliklerini de kavramaya başlıyoruz. Ton balığının, yakalanışından paketlenip kargoya verilişine kadar geçen sürede ya da akşam saatlerinin vazgeçilmezi bisküvilerin üretim sürecinde yaşananlar, yazarın diğer kitaplarında anlattıklarından daha az çekici gelmiyor; Alain de Botton'un yaşama ve yaşadığımıza ilişkin söylediklerini de duyuyoruz bu arada.

Yazarın görüştüğü, iş başında gözlemlediği kişileri bir romancı titizliğiyle betimlediğini söylemek gerek. *"Ton balığı tesisinin nihayet gelen sahibi"*nin *"hiç beklenmedik bir fenomen"* olduğunu söylüyor mesela; sözlerini şöyle sürdürüyor: *"Yasir Waheed mizaç olarak, bir on dokuzuncu yüzyıl sonu Fransız şairinin sakin romantizmiyle, çağdaş bir Anglo-Amerikan kapitalistinin etobur saldırganlığının karışımı."* (Botton, 2008:61) ya da Londra'daki bir muhasebe firmasında İnsan Kaynakları Bölümü'nün başkanlığını yürüten Jane Axtell'i *"Otoritenin demir yumruğunun kadife bir eldivenin içinde durmasını sağlamaktan sorumlu kişi"* (Botton, 2008:243) olarak tanıtıyor.

Dikkat gerektiren, özen isteyen; düzeni sevmeyi, hiyerarşiye uymayı bekleyen işlerimiz... Yorgun argın eve döndüğümüzde bile çoğu zaman aklımızı dosyada, masada, patronda bıraktıran işlerimiz... Hele o bürolar/ofisler yok mu? Günlerin nasıl geçtiğini anlamamak için Kanlıca'nın ihtiyarlarına dönüşmemize bile gerek kalmıyor; imzalar atılıyor, hesaplar yapılıyor, önümüzde tablolar ve daha bir sürü şey. Alain de Botton'un bu konuda da söylediği bir şey var; "Seyahat Sanatı" kitabında şöyle diyor yazar:

"(...) Ofisler, binlerce insanın düzen ve işbirliği içinde çalıştıkları yerler olmakla beraber, özel hayatların işgalini ve sıkıntıyı da barındırıyorlardı. Geceyle birlikte bürokrasinin soğuk yüzü yok oluyor ya da en azından bu ciddilik sorgulanmaya başlıyordu. Karanlığın içinde kişi, bilgisayar masalarının ve duvardaki grafiklerin ne anlama geldiğini soruyordu kendine. Ofislerin tümüyle anlamsız oldukları sonucuna varmıyordu belki ama gündüze göre daha bir şüpheyle bakıyordu onlara." (Botton, 2002:243)

*"Çalışmanın Mutluluğu ve Sıkıntısı"*nın bir özelliği de ilkin Türkiye'de yayınlanmış olması. Bir kitabı, yazıldığı dili konuşan okurlardan önce Türkçede okumak heyecan verici. Yazarı Alain de Botton'sa önemli de.

Bazı kitaplardan yola çıkmak, kişinin kendinden yola çıkışıdır aynı zamanda. Nedim Gürsel, Murat Belge gibi yazarlar, böylesi kitaplarından mahrum etmemişlerdir beni. Alain de Botton da onlardan biridir benim için. Öğrenmeyle sevinci bir arada, kaç kez yaşadım sayelerinde. En sevdiğim ressamlardan biri olan Edward Hopper'ı bile Botton sayesinde tanıdığımı söyleyebilirim.

Botton, Virginia Woolf'un, Naciye Akseki Öncül çevirisi (2001) *"Deniz Feneri"* romanının arka kapağında yer alan ve "Lighthouse Hill" adını taşıyan resmin sahibi Hopper'ı ve resimlerini "Seyahat Sanatı"nda öyle bir anlatmıştı ki Almanya'da basılan İngilizce bir kitaba ulaşmayı çok istedim; ulaştım da: "Edward Hopper / Portraits of America". Mekânlar Amerika'dan belki; kostümler, eylemler de öyle. Otel odaları, tren vagonları, benzin istasyonları, deniz fenerleri o uzak ülkeden; ama çağrıştırdığı duygular; yalnızlık, bekleyiş, çaresizlik, kimsesizlik, yeryüzündeki herkeste yaşanıyor aslında. Farkında olsak da olmasak da...

Oğuz Demiralp, 2006'da yayımlanan ve denemelerinden oluşan bir kitabına "Satırlar Arasında Aylaklık" adını vermişti. Bu da aklıma geliverdi işte; çünkü kişinin kitaplardan yazarlara, şiirlerden ressamlara varması ve sayfalar arasında gezinirken kendisini gizli anlaşmalardan ve ruh uyuşmalarından haberdar bir mülteci gibi hissetmesi, her ülkenin yurttaşı olma ayrıcalığını da beraberinde getiriyor.●

** 1969'da İsviçre'de doğan Alain de Botton, eğitimini Cambridge'de tamamladı. Yapıtları on altı dile çevrildi. Yazarın, Süha Sertabiboğlu tarafından Türkçeye çevrilen "Çalışmanın Mutluluğu ve Sıkıntısı" adlı kitabı ilkin ülkemizde yayınlandı.*

Dipnotlar:

BOTTON, Alain de, Çalışmanın Mutluluğu ve Sıkıntısı (Çev. Süha Sertabiboğlu), Sel Yayıncılık, İstanbul 2008.

BOTTON, Alain de, Seyahat Sanatı (Çev. Süha Sertabi-